

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
Decizie

09 aprilie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Nicolae Gordilă, Vladimir Timofti, Elena Covalenco, Ghenadie Nicolaev,

Cu participarea:

procurorului – Sergiu Crijanovschi,

avocatului - Alexei Barbăroș,

inculpatului –Mihail Darie,

judecând în ședință publică recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2012, declarat de către inculpatul

Darie Mihail Nicolae, născut la 10 august 1954, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str. Cuza-Vodă 19 ap. 28

Termenul de examinare a recursului:
18 februarie 2013 – 09 aprilie 2013.

Procedura de citare a fost îndeplinită.

Inculpatul și avocatul au solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Procurorul a solicitat respingerea recursului.

Asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 30 martie 2012, Darie Mihail Nicolae a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, deoarece fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Darie Mihail Nicolae a fost învinuit de faptul că, la 18 iunie 2010, în jurul orei 23.30, deplasându-se cu automobilul de model „Audi 80”, cu n/î „CJD 646”, pe traseul central al s. Ruseștii-Noi, r-l Ialoveni, fiind orbit de un automobil necunoscut a continuat deplasarea și contrar prevederilor pct. 34 alin. (2) lit. b) și pct. 45 al Regulamentului Circulației Rutiere a tamponat pietonul Cucu Grigore, care se deplasa regulamentar. Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1337 din 08.12.2010 victimei i-au fost cauzate vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, care au condus la decesul acestuia.

3. Împotriva sentinței, în termen legal, a declarat apel acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi

hotărâri, prin care Darie M.N. să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod Penal, la 4 ani închisoare, iar conform art. 90 Cod Penal executarea pedepsei să-i fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

În motivarea apelului, acuzatorul a menționat că:

- vinovăția inculpatului Darie M.N. în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită prin probe administrate la etapa urmăririi penale și examinate în ședința instanței de fond;

- instanța de fond unilateral și subiectiv a apreciat: raportul de expertiză medico-legală 44/1337 din 08.12.2010, procesul verbal de examinare a obiectului din 01.07.2010, ordonanței de anexare ca corp delict din 01.07.2010, raportul de expertiză nr. 1811;

- instanța de fond neîntemeiat a respins demersul acuzatorului de stat privind dispunerea efectuării contraexpertizei auto-tehnice.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2012, a fost casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Darie M.N. a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În baza art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 2 ani.

În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că reexaminând din nou probele admise în prima instanță prezentate de către procurorul D. Devder, a dat o nouă apreciere acestor probe și a ajuns la concluzia de condamnare a inculpatului, deoarece vina lui se dovedește prin: declarațiile succesorului legal Cucu Ioana, martorilor Negară Alexandru, Beregoi Grigore, procesul verbal de cercetare la fața locului din 18.06.2010, raportul de expertiză medico-legală nr. 1337 din 08.12.2010, raportul de expertiză medico-legală nr. 44/1337 din 08.12.2010, procesului verbal de examinare a obiectului din 01.07.2010.

Instanța de apel a menționat că probele sus menționate combat concluzia instanței de fond precum că „materialul dosarului nu conține nici o probă și nu s-a stabilit elementele constitutive ale infracțiunii„.

În opinia instanței de apel, afirmarea inculpatului precum că el a fost orbit doar când autovehiculele erau la o distanță de 1-2 metri una de la alta, nu corespunde cu însăși declarațiile sale precum că mai înainte se vedea drumul, însă nu a văzut pietonul, decât doar când autovehiculele erau alături și a simțit o lovitură în partea stângă a autovehiculul său, deoarece pietonul mergea pe drum și nu a ieșit pe partea carosabilă pe neașteptate.

Latura obiectivă a infracțiunii constă în inacțiunea conducătorului auto, care a încălcat prevederile pct. 45 din RCR și pct. 34 alin. (2) lit. b) din RCR care a dus la tamponarea de către el a cet. Cucu Grigore.

Raportului de expertiză auto-tehnică nr. 1811 din 12 august 2011 și raportului de expertiză suplimentară nr. 1311 din 19 iunie 2012 conform cărora conducătorul autoturismului Audi 80 implicat în accident în momentul apariției pietonului în zona de vizibilitate nu a dispus de posibilitatea tehnică să evite tamponarea pietonului prin frânare, instanța de apel le-a dat o apreciere critică, deoarece dacă inculpatul respecta cerințele pct. 45 alin. 1 și 2, pct. 34 alin. (2) lit. b) RCR, adică inculpatul trebuia să comute lumina farurilor autovehiculului condus de el cu lumina de întâlnire în scopul evitării orbirii la trecerea în sensuri opuse la o distanță de cel puțin 150 m., sau chiar la o distanță mai mare.

Totalitatea probelor cercetate pe cauză au permis instanței de apel de a considera dovedită vina inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) CP, deoarece el a încălcat regulile de securitate a circulației și de exploatare mijloacelor de transport fiind persoana care conducea mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

La stabilirea pedepsei instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite din imprudență, de scopul preventiv și educativ al pedepsei, de persoana vinovată care n-are antecedente penale, se caracterizează pozitiv, a recuperat benevol prejudiciul material cauzat, succesul părții vătămate nu are careva pretenții față de el și ca urmare instanța a considerat că Darie M.N. poate fi corectat și reeducat fără a fi privat real de libertate, prin aplicarea art. 90 Cod penal cu stabilirea unui termen de probă.

5. Împotriva deciziei, inculpatul Darie M.N., a declarat recurs ordinar în care a solicitat casarea acesteia, cu menținerea sentinței de achitare, invocând că instanța de apel:

- a dat faptelor săvârșite o încadrare juridică greșită, nemotivând legătura causală dintre încălcarea regulilor de circulație și provocarea vătămărilor corporale inclusiv decesul pietonului G. Cucu;

- eronat a apreciat probele administrate pe caz;

- neîntemeiat nu a acceptat ca probă rapoartele de expertiză autotehnică nr. 1811 din 12.08.2011 și raportul de expertiză suplimentară nr. 1311 din 19.06.2012;

- nu a luat în considerație că pietonul, fiind în stare de ebrietate avansată, a încălcat prevederile pct. 114 RCR;

6. Verificând argumentele invocate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul inculpatului urmează a fi admis din următoarele considerente:

În susținerea recursului, inculpatul invocă temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) și 12) Cod de procedură penală.

Instanța de recurs consideră, că în cauză este prezentă eroarea de drept menționată de recurent, și argumentează poziția sa în felul următor:

Argumentul principal invocat de recurent este lipsa legăturii cauzale dintre încălcarea regulilor de circulație și provocarea vătămărilor corporale ce au condus la decesul pietonului G. Cucu.

Sub acest aspect, Colegiul reține că conform doctrinei naționale latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, are următoarea structură:

- fapta prejudiciabilă care constă în inacțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației;

- urmările prejudiciabile, care se exprimă în decesul unei persoane;

- legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile;

- mijlocul de săvârșire a infracțiunii, și anume – mijlocul de transport.

Prin urmare, în procesul calificării, urmează să se stabilească, înainte de toate, care anume reguli de securitate au fost încălcate de către făptuitor.

Potrivit rechizitoriului, inculpatul Darie M.N. a încălcat prevederile:

- pct. 34 alin. (2) lit. b) al RCR – În caz de orbire, conducătorul de vehicul trebuie să pună în funcțiune avertizorul de avarie și, neschimbând banda de circulație, să reducă viteza și să oprească.

- pct. 45 al RCR – Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, situația rutieră, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului.

În această ordine de idei, doctrina națională mai specifică că, infracțiunea prevăzută la art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, este o infracțiune materială, care se consideră consumată din momentul producerii urmării prejudiciabile: decesul persoanei.

Analizând hotărârile instanței de fond și de apel, Colegiul constată, că la baza lor a fost pus probatoriul prezentat de procuror, și anume: declarațiile succesoriului legal al victimei Cucu Ioana, martorilor Negară Alexandru și Beregoi Grigore, informația primită la unitatea de gardă a CPR Ialoveni, procesul verbal de cercetare la fața locului din 18.06.2010, raportul de expertiză medico-legală nr. 1337 din 08.12.2010, raportul de expertiză medico-legală nr. 44/1337 din 08.12.2010, procesului verbal de examinare a obiectului din 01.07.2010.

Astfel, instanța de fond luând în considerație probatoriul menționat, cât și raportul de expertiză autotehnică nr. 1811 din 07 septembrie 2011 (f.d. 125-127), a considerat cu certitudine constatat, precum că: „șoferul automobilului de

model "AUDI 80" cu n/î CJD 646, avînd la dispoziția sa viziunea și circumstanțele stabilite în urmărirea penală, nu a avut posibilitatea tehnică să evite tamponarea pietonului. Acest raport de expertiză (tablita de la pag.2 a raportului de expertiză) stabilește că distanța de oprire a autoturismului menționat la viteza de 40 km/h, constituie 20,99 m, iar pietonul a sărit în fugă în fața mașinii, cînd mașina se afla la distanța de doar 1,5 m".

De asemenea, Colegiul evidențiază că la etapa examinării în instanța de apel, la demersul procurorului a fost efectuată expertiza suplimentară autotehnică nr. 1311 din 19 iunie 2012 (f.d. 177-179).

În acest context, Colegiul menționează că ambele rapoarte de expertiză, sunt în concordanță între ele și cu experimentele efectuate de către organul de urmărire penală: procesele-verbale cu privire la efectuarea experimentului din 14.12.2010 și 22.12.2010. Mai mult, experimentele în cauză au precedat efectuarea expertizelor, și ca urmare la baza lor au fost puse concluziile constatate prin aceste experimente.

Pe cînd instanța de apel, a concluzionat că, Raportul de expertiză auto-tehnică nr. 1811 din 12 august 2011 și raportul de expertiză suplimentară nr. 1311 din 19 iunie 2012 conform cărora, conducătorul autoturismului Audi 80 implicat în accident în momentul apariției pietonului în zona de vizibilitate nu a dispus de posibilitatea tehnică să evite tamponarea pietonului prin frînare, nu pot fi acceptate ca probă, deoarece, dacă inculpatul M. Darie respecta cerințele art.45 al. 1 și 2, art.34 alin.(2) lit.b) RCR, și comuta lumina farurilor autovehiculului condus de el cu lumina de întîlnire în scopul evitării orbirii la trecerea în sensuri opuse la o distanță de cel puțin 150 m., sau chiar la o distanță mai mare, ar fi văzut pietonul.

Sub acest aspect Colegiul, constată că instanța de apel nu și-a argumentat concluzia de neacceptare ca probă a rapoartelor de expertiză, ci a făcut doar o simplă mențiune, precum că nu le acceptă.

Aici, Colegiul consideră necesar de a menționa că instanța de apel a concluzionat ca dovedită vina inculpatului Darii M.N. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, bazîndu-se pe probatoriul menționat mai sus, ignorînd:

- raportul de expertiză auto-tehnică nr. 1811 din 12 august 2011 (f.d. 125-127) și proba inițiată de partea acuzării - raportul de expertiză suplimentară nr. 1311 din 19 iunie 2012 (f.d. 177-179), care au concluzionat că: „conducătorul autoturismului Audi 80 implicat în accident în momentul apariției pietonului în zona de vizibilitate nu a dispus de posibilitatea tehnică să evite tamponarea pietonului prin frînare”,

- procesele-verbale cu privire la efectuarea experimentului din 14.12.2010 și 22.12.2010 (f.d. 77-82),

- concluzia raportului de expertiză medico-legală nr. 44/1337 din 08.12.2010, privind starea avansată de ebrietate a pietonului G. Cucu, fiind depistat în sânge 1,3 % de alcool etilic (f.d. 52-53);

- declarațiile succesoriului legal al victimei Cucu Ioana, care a comunicat că: „soțul de nenumărate ori, fiind în stare de ebrietate, avea năravul să se deplaseze pe străzi, creînd pericol și pentru sine și pentru alții agenți de circulație rutieră” (f.d. 118).

În opinia instanței de recurs, instanța de fond întemeiat a conchis că: „învinuirea formulată inculpatului nu se confirmă”.

În această ordine de idei, Colegiul constată lipsa legăturii de cauzalitate directă și necondiționată dintre fapta prejudiciabilă (încălcarea pct. 34 și 45 al RCR) și urmările acesteia – decesul victimei, ce semnifică lipsa temeiului de aplicare a răspunderii în baza infracțiunii imputate inculpatului Darie M.N.

Cît privește latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 264 Cod penal, doctrina națională specifică că, se caracterizează prin intenție directă sau imprudență față de fapta prejudiciabilă și numai prin imprudență față de urmările prejudiciabile.

În acele situații, cînd vinovăția conducătorului mijlocului de transport lipsește, răspunderea pentru producerea accidentului rutier trebuie s-o poarte acei participanți la trafic care se fac vinovați de producerea acestuia. Conducătorului mijlocului de transport, care nu a încălcat nici o regulă de securitate a circulației, nu i se poate imputa nepreîntîmpinarea consecințelor situației de accident, care a fost provocat de fapta victimei sau a altor participanți la trafic. Dacă calculul persoanei este întemeiat, însă circumstanțe neprevăzute sau neexecutarea obligațiilor de către alte persoane au condiționat aceste consecințe, atunci nici ele, nici faptele care le-au provocat, nu-i pot fi imputate.

Ajustînd la speța dată, Colegiul reține că inculpatul circula cu o viteză regulamentară, dar nu a avut posibilitatea tehnică de a evita impactul, deoarece pietonul a apărut în zona de vizibilitate la o distanță critică de 1.5 m în fața autoturismului Audi 80, astfel, se constituie lipsa intenției directe la inculpat în încălcarea regulilor de securitate a circulației imputate.

Rezumînd cele spuse mai sus, și reieșind din probele prezentate de partea acuzării, care au stat la baza ambelor hotărîri, Colegiul constată legală și întemeiată concluzia instanței de fond privind adoptarea unei sentințe de achitare în privința inculpatului Darie M.N. de sub învinuirea săvîrșirii infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, deoarece fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii. Iar, instanța de apel unilateral a făcut trimiteri la unele probe din dosar, concluzionînd că acestea confirmă vina lui Darie M.N. în comiterea infracțiunii imputate, fără a verifica și aprecia în cumul toate probele acumulate la urmărirea penală și în ședințele de judecată.

În cazul în care instanța de apel nu este de acord cu aprecierea probelor de către instanța de fond și a ajuns la concluzia prezenței vinovăției a inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, ea urma să dezvăluie această concluzie expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii și puse la baza sentinței de condamnare, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere eronată și formală de ordin general a probelor și circumstanțelor cauzei penale.

Pe lângă cele enunțate Colegiul evidențiază faptul că, aceleași probe prezentate de procuror au fost puse la baza cât sentinței de achitare, atât și la decizia de condamnare.

Mai mult, nici o probă la care face referire Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, nu conține careva date concrete cu privire la accidentul rutier, iar alte probe indirecte, nu au dat temei pentru a constata vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate.

Jurisprudența CtEDO de asemenea, prevede că în baza aceleași probe nu poate fi emisă o hotărîre de achitare și ulterior de condamnare, fără ca instanța care condamnă persoana să nu cerceteze sinestătător și să argumenteze concluzia sa de condamnare (hotărîrile CtEDO: Dănilă vs România din 8.03.2007, par. 60-63; Spînu vs România din 29.04.2008, par. 59-64).

Conform art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărîre de condamnare pentru o altă faptă decît cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blînde.

Conform art. 427 alin.(1) pct. 12) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Astfel, erorile admise de către Curtea de apel Chișinău cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 8) și 12) Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel a pronunțat o hotărîre de condamnare pentru o altă faptă decît cea pentru care inculpatul a fost pus sub învinuire și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

În asemenea circumstanțe Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel a dat o interpretare greșită prevederilor menționate mai sus, ceea ce a avut ca consecință adoptarea unei decizii ilegale și neîntemeiate, prin care a fost casată sentința de achitare.

Față de considerentele ce preced, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide asupra necesității casării deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței instanței de fond.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul **Darie Mihail Nicolae**, casează decizia Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2012, cu menținerea sentinței Judecătoriei Ialoveni din 30 martie 2012.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la 30 aprilie 2013, ora 09.50.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nicolae Gordilă

Vladimir Timofti

Elena Covalenco

Ghenadie Nicolaev

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
Dispozitivul Deciziei

09 aprilie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Nicolae Gordilă, Vladimir Timofti, Elena Covalenco, Ghenadie Nicolaev,

Cu participarea:

procurorului – Sergiu Crijanovschi,

avocatului - Barbăroș Alexei,

inculpatului – Darie Mihail Nicolae,

judecând în ședință publică recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2012, declarat de către inculpatul

Darie Mihail Nicolae, născut la 10 august 1954, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str. Cuza-Vodă 19 ap. 28

Termenul de examinare a recursului:
18 februarie 2013 – 09 aprilie 2013.

În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul **Darie Mihail Nicolae**, casează decizia Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2012, cu menținerea sentinței Judecătoriei Ialoveni din 30 martie 2012.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată va fi pronunțată integral la 30 aprilie 2013, ora 09.50.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nicolae Gordilă

Vladimir Timofti

Elena Covalenco

Ghenadie Nicolaev